

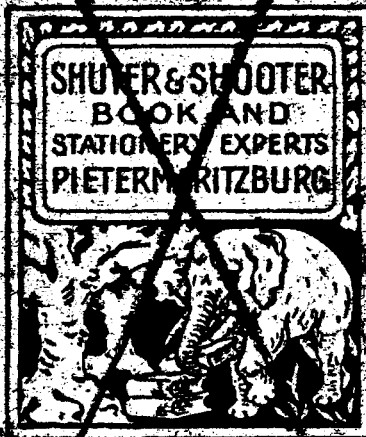
MICROFILMED 12/19/98

622. (25)

NAME
N2AM

Henretta v. Mhlongo

THE
SINGLE LINE
EXERCISE BOOK

July 43

Farr View M.S. Umzamb. Rail

SUBJECT
VAR

Drawing Natal

STANDARD
STANDERD

SCHOOL
SKOOL

Farr View Durban

MADE IN SOUTH AFRICA
J.S.S.B.

Southern (Lala) 622.33/K13/27
 Zulw life in Toppe
 Port Shepp ~~Toppe~~ Lidloti Mithi. indexes
 P.P.1-115. ~~mm mm~~ 2-10-0

BEGINS 622

re 1/4
 30/19 Hhave kwiyino nentsha ku-
 pholwa. Yiloku kwajabuka banu
 eluhlangeri, ku Ntu, kwakuhona
 kuholwa.

Lidloti lebanu lelikulu, yi-
 nyoka. Banu babeholwa kakulu
 kwekutshi, ene, muru ufa ceje,
 abuye. Ngako, ke, mangabe
 muru efile, ino yekucala, ku-
 chithwa mithi yohu lakeyisebe-
 disa.

Lemithi iqhithwa seku-
 buywa emangwabeni. Le-
 mithi lebayishayehwe tomo.
 Kuhona lithemba lelimiryo,
 kwekuthi ene, itomweja ake
 ngqono.

Lemithi ayitange imsite
 ngalutho. Ngako uyafa. Ufa
 ihona. Mangabe lusapho selu
 khale tomo, lwaye kwamkhweta

2 K13/27 2

622.

Lutobuya, ke. Lubuyele eChaya.

Njenga Msipha, nje, mmu-
mtane wa Hlophe. Wagula. kwa-
funwa inyanga. yafike yafaka
ngoba lugxa lwayo lwaka yoti
s yinonjolo. yehluleka wayimi-
sa. Kwabitwa nemwe.

Leyo, ke, yafike yathi, ene,
kuhona tino netiyambayo esuku.
Kuhona ifene yethakathi leya-
mbe ithakatha esuku. Kufu-
neka kubethelewe ukute a
bambwe bothakathi. Kulula
laha eChaya. Mangabe kubethe-
lewa, utophila mummthane.

Ino yeliholo, ke, kaphuma
iyabi neyulu ngalona lilanga
lelikenhloko. Uyibi yisikweletu
ngoba silwane, nethakathi,
kosa kumile, kubambwe yi-
tintelezi nemithi yenyanga.

Nempela Msipha wayishaye
iyabi yabe lemnyama. Ya-

K13/27

3

622.

bethela yaceja inyanga, yachuba
iyabi, yayamba nayo. Phinje
sibambwe sihwane, nethakathi.
kufa kwaba yiloku kuya e-
mlili, nje. Kwabonakala kwe-
kuthi leyabi iphumele li-
lwamama.

Kwalanjwa nemwe inya-
nga. Leyo yafike yatibuka
kahulu kwekuthi, ene yona
mithi yayo itofike ikuthathe
kamwe lokufa. Tutshi yona
ikwati kahle kubethelala ku-
nalenyanga nebethele yeklu-
lwa yikibamba sihwane.

yona yafuma tomo le-
timlili, nembuti yelugxa.
Ngoba itofike ibethelele kucala
lwule sikhwama ngelugxa.
Ibe seyelapha, ke. Leyomo
yekubethela, itophuma kamwe
nelugxa. Yekwelapha, ke,
yona, yophuma sokusinja muru

lowo.

Lemyanga, ke, yaphetka mi-
thi yayo. Wayidla mapha. Ko-
jwa atange eve bungono. Noma
seyiphelile yohé. Tikhungu teku-
khotla, nekubema; mithi yekupha-
lata, nekugquma; tisiu teku-
ncinja, nekuchada; timbita
tekuvoja; mithi yekugeta
utimba, nekuthoba; Mithi ye-
kuhlikihla laba kubuhlu-
ngu hona; tihumba teku-
thunqisa, nemabwe ehla-
ngene netitolomu, tekunuki-
sa kugqothwe tiwane ehaya

Yayiphah yohé lemithi
yayo, bati bethemba banwa-
nwa nerina. Bathi utophila
ngempela mmumane. Kojwa
wasuke wafa. Wayishiya yo-
he lemithi. Ngako, ke, seyi-
bajumatile. Indlu yemguli
idliwa efile.

K13/27

622.

Mangabe bebuya emangqwabe-
ni, baqoga tino take tohe. Batisi-
sa. Akuseho munu notobinca
imahla yake, ngoba usefile. Ba-
tishisa baticija. Bathatha mi-
thi yake yoke bayichitha. Ngo-
ba lemithi yoke ayethembekile.
Awuho noma, mamwe lomphili-
sileyo.

Ichithwe yoke nya. Kutha-
thwe bulongwe, kusinjwe. Ku
geciwe magula. Kuhlalwe kasi
kutlwe. Aliseho lithemba la-
to tohe taba. Mithi yehlulekile.
ngako, ke, sebephelwe yilithemba
Ufile mnumtane. Bahlale kasi,
batile.

Kukholwa.

Ngokw, ke, Makhobiya, ufa-
ti wa moipha, ufwana nesi-
lwane. Ufelwe yinjoda. Uyesabek,

K13/27

6

622.

Uhlala yejwa. Uyemanyeka. Utilile.
Ihlidiyo yabe azeneliswa lutho.
Uyagabanga, kojwa aceji.

Amwati Nkulenkulu, ngo-
ba kwakungakatiwa kuholwa
loku. Kojwa, ke, sekufika kuqa-
banga kwekutshi, ene, ufile munu
wami. Utobuyiswa. Abe eseba yi-
lidloti lami nefitoloku lingibekel.
Noma ngihluphaka liyofika lidloti
ehaya. Kuhlabwe iyomo. Lithethwe.
Lese kuphela kuhluphaka kwami.
Noma ngigulelwa, liyofika lidloti
ehaya, liyimyoka. Lithethwe. Ku-
hlabwe iyomo. Laphile banu bami
labagulayo.

Lelithemba lojwa limjabulise.
Limjudute ehlidiyweni. Noma
ehleli yejwa, egabanga kwekutshi
utoba yini ehlabeni, ngoba use-
fwana nesilima. Ufelwe yinyoda.
Banu batodlala ngaye. Lamhleke.
Bangcone.

Aba semelwa yilona belithemba lekun-
thi, ene, injoda yahe itoba yili-
dloti. Akhohwe yiloku. Ihlidizo
ke, ime sibirji. Ikhohwe. Yenelise
yikuthi noma ingaseho laha,
kulelive, kojwa iyona neseji-
tombeka etinyweni tohe.

Uyakholwa ngoku. Unelithe-
mba nelibekilizo. Ubona iro nenga
bonwa ngemahlo enyama. Uye-
neliswa.

Makhobuya bona usale neti-
nganyana te bafwana taba ti-
nathu, nenombatana yayimwe,
yona, ke inombatana lena yase
ife esehona yise. Kwasala
bona bafwana laba. Magama
abo kwaku we Gengqezza,
naSitsha sami, na Bangukudla

Letinganyana tisetingane, nje
yibafwanyana nje. Usemusha
nje haye makhobuya. Ubesi-
wufati wekutala nje, kokuba

ubesenenjoda.

Ngokw, ke, Uthe esatilile, kwa-
sekufika mkhulu we waba etom-
tilisa. Amalise, ngoba phela nijati
kwekutohi mum wesifatana e-
felwe, uke alalise. At afikebwe
yitiboni netitomkhalela. Ngoba
yena nyahlala, nje, angabulmi.
Kube yiloku kufika bam ba-
hale bahale. Beso kokutohi Hhawu!
Wate wahohiseka nana Hobiya!
Sngabe idliwa yini injoda yaho!

Besekuphenjula yena
mkhulu we. Kse balanjisa kobe
kweja kwekufa lokwamthathayo.
Naye akhale ngekubhupheka kwa-
bo, mfowabo efa eshiya unane-
mum. Abe selanja nemavi
nawabulmayo mangabe eseya-
mba. Baphume labo, Hungene
na bamwe. Kume loko, kuti
kuphelele tohe tihlobo letitohala.
Nkhuluwe yena abe yiloku ehleli.

Mkhuluwe lona umMbodoloji.
 Amele abone kwekutshi baru bayaphu-
 nguka, ngoku, athenje kuhukuma
 mavana layitswana ku Mahobija.
 ngithi yimavi layitswana, nje,
 shave ngisho kwekutshi waye
 mjisa ngoba emthukuthelele.
 Kojwa wayemjisa ngoba em-
 thanja.

Yena usejhe kubeka i-
 khidiyo yabe, hona esemadi,
 nje. Ulokwe ehulana tingwana
 netingasile nje. Athi noma ehleli
 ekhedamile, athi, ukhedemisele ni
 ngihona nje mina. Obuye umvuse
 yini loyambileyo? Ngihona mina
 ngitokondla.

Ahulumane nangemavi nake
 -hulumwa yinesimwe siboni
 athi, ene, umvile lowaya no-
 the, "Nana Hobija wakhawula
 kutala emngane!" Athi ene, yena
 mkhuluwe njalo. Athi, "Wena uto-

tala, nje. ngihona mina. ngitoku-
talisa.

Makhobija abone engengane.
Kwekutshi lomum nyamweshela.
Futshi uconje ngekumlala hona
esemadi nje. yena acorjile ne-
kuba Mahobija ayitilele injoda
yake lena. Athule.

Kuhlwe. Lalale. Kutshi laha
sebutshi leleke, buthongo, eve Maho-
bija, MYATHU! MYATHU! Andwebe
Mahobija. Myeva, useva mum u-
sephefumula laha ejide kwake.
Myeva usembula ingubo. Myem-
batha. Myaphefumula!

Mihlolo le kaje yayehla! Abe
seruka kahle Mahobija athi uya
kovuthela etiko, Abe semjumela
Usembamba. Athi Mahobija, awu!
Wejani? Adlubulnje ngeyani.
avuthele unilo. Abince. Athathe
tino tathe, nelugansi lwake. avule.
enyango ayambe aye ekhwabo laha

etabwa hona. Wayesehona nina nezise.
afike angene esuku. Myamba e-
hala.

Babute. Yini kojwa? Athi ngi
alala mbuluwe. Myangibamba!
Myangihleka! Ubona ngifelwe wu
yise webanyanwa kami. Bam-
thulise. Banyale Bathi, ene,
Ubona nje, ngeke tikusite nga-
hitho tinyembeti. Usecale u-
calile nje mbuluwe.

Kalabangembuluwe
batokweshela. Ungakali. Tha
tha sibinji. Ginga libwe.
Kojwa hlala hona laha ute
uceje kutila kwaho, ngoba
funa uhulumo. akufuneki uhulumo
usatilile.

Wahlala ekhwabo inyanga
yohu. Ngoba phela muru elimale-
lwe, utila inyanga yohu. Anga-
hulumu anganemeti, atile nge-
mpela. Nemasi angawathinti

K13/27

12

622

Nakesibayeni angangeni, nebanu
angahlangani nabo ngoba usem-
nyama phela.

Kwathi mangabe soku phele
inyanga, wabuyela emtini esey
kosila lijiki, lelijili lekugeta
titsha, soku buyiswa mnom-
tane ataba yilidloti lelikhe la-
kehaya.

Okungathi, ke, ngemuva
kwalelijili, ke, kehaya banu
batihulumo tingaba tabo.
Dabe sebembuta, ke, kwekutshi
weja ngani kwekuba ahlu-
mise hlokati esemadi, etilile na?

Ngoba phela sohe lesihathi
ethulile engahulumni, nyabalisa.
Ligugu nasenalo limwe useca-
banga, nje, kwekutshi, unyeni
wami, ene, afile. Utobuya ato-
ba yilidloti ehaya. Utongibeka
ngemehlo namahle. Angibusise
hetingane tami. Ngitobuyela hona

emtini wami, ngifike ngihlale endli-
 ni yami ngondle tingane tami.
 mangabe ngihluphwa roma
 yini, uhona yise wetingane tami
 utoba yilidloti afike angibusise
 netingane tami. Kwaba yikona
 kukhalelwa kwakhe loko lokumwenelisayo.

Madloti.

Msipha wayenengoti leyisifaca
 laba esiphongweni, laba ayelimale
 belwa na Janakati. Nojwa yabu-
 ye yaphola nyona. Kwase kusala
 sifaca leso esiphongweni. Wate wa-
 fa naso sifaca leso.

Wenele wabuya, nje, ufati
 etosila lijiki lekumburyisa, kwa-
 tshi ene, ngelilanga lelo lekuba
 kutodliwa ngalo, kugetwa ti-
 tsha, wathelaka Msipha. Wegqwa
 la sibaya. Babona nje imyo-
 ka iluhlata iyiyulu.

Lenjika inesifaca laba esi
phongweni. Bathi ene, wuyena
lucobo - Msipha. Nesifaca sahe.
Yena wabuya ngamdlange kugelwa
titsha.

Wenele wabonwa ceje, kwa-
buthana na wabo. Kwase ku-
phuma mfowabo nombulu ese
thetha. Lomfowabo nobetama
kungena Mahobiya ngelincele.
Sifuna kumngena esemadi, enga
kahulumu.

Kwafwanelaka kokuba ku-
thethe yena, ke. Wayesethetha,
ke. Asho kokuthi, ene, "Wejile
ufika wena waka Hlophe! Wafi-
ka sikulinjele kokuba ubuye.
Utobeka tingane taho. Nako, ke
nekudla kwaho. Nayi iyabi
lempemvu esibayeni. Ayaho. Bu-
ya utodla nako kudla kwaho.
nali nelijiki ligqwel titsha
lonsamo kwaho. Buya! Siku-

K13/ 27

15

622.

linple (asho ebula indlu eyitungeta)

Buza utobeka tingane
taho nake khuhlani, utiphilise.
Nempela athetha, athetha, abe seyi
hlaba iyomo leyo. Ihlidwe.

Inyama ilengiswe endlini
kwabe. kwalalwa kwasarya-
phekwa yadliwa. Lase liya
nyamalala njalo lidloti lelo.

Mahobiya wasala wati
hlalela kona endlini yabe ma-
ngabe sekuphele lijili. Waze-
sebuza mhukhwe wabe etshi
utombuhumisa kokuba am-
ngene. Wamphenjula mahobiya
watshe ene, amfoni.

Wambonisa kahle ko-
kutshi madloti atombeke, nje
ngemehlo lahlophe, amnike
mandla andle tingane leti
tihule kahle. yena akubekile
kungenwa. Syabe injoda
ifile angeke ate ahale kabili

aphathise bamu ngenjoda yabo
 Wakusho loku wakweja
 watihlalela wondla tingane tar
 te tabula. Bengqeza waganwa
 yinombi yaVethe. yatala tinga
 ne taba yisithupha. Sitshasami
 waganwa yinombi yashonkweni
 i watala tingane taba yilitho-
 ba. Bangukudala watala taba
 tine, enombini yaVeshenge.

Mahobiya waha lombu-
 lu muti wemajodana ahe.
 Kojwa wate wafa esequge eyi
 muphu. Kojwa atange ange-
 nwe ngoba wala kungenwa.
 Kojwa wadlula watihlalela
 kahle, nje, noma engange-
 rwanga.

yikona kuholwa loku lo-
 kwangena Mahobiya. Kwam-
 wedela lithemba lalilinjileyo.
 Wabona ngehlidiyo ino ne-
 ngabonwayo. Noma ake

engeri ekholwa wu nkulunkulu
wemaholwa, waholwa yili-
dloti lenyeni wabe kwekutsi
noma engaseho yena, uyili-
dloti. Utomsebedela ino ne-
khamyayo. Utomwahela muti
ngoba ene yena usebona nga-
le laha kugelwa hona tibusiso.

Waholwa muru engeri
eholwa wu nkulunkulu, kojwa
ekholwa yilidloti lahe. Ku-
nyaloka, kuholwa. Kuyilithe-
miba lelibekwayo. Kuyikubo-
nawa na lokungabonwayo.

~~Noma~~ muru eholwa no-
ma yini, kuye kufwanele a-
be nelithemba nalibekileyo.
abe nekubona lokunga-
bonwa, ekubona ngehidiyo
gahene yethembe lithemba
layo.

Nemaholwa angempela
aholwa kanjalo wu nkul-

K13/27

19

622.

lunkulu wawo. aye ethembe
tinjaba tohe netijingqwele la
tikhuluma ngaye, kwekutshi
ene tijiliginisho.

abe setimisela ngehidiyo
kwekuba ahlu kare nayo yohu
inkohlakalo. Sme kahle. Yi-
hona etovana na ye. Kuyothi
ke mangabe eqhube kahle,
kwate kwaba kekufeni, ambone
ke lowo mhlobo wawo.

Kuyalela muni indlela

mmmm
Kucala yazingehi migwaco le
nereyihona nohlanje. Kwakuyamb-
wa kulanjehwana, ngoba indlela
iyincane. Yaziba hona mitila
yetomo. Kojwa laba iphela hona
mitila leyo, indlela ibe yiloku iho-
mbe embili yona. Kube hona la
tiphambana hona. muni abute
kula barnwe. Samyakele kahle.

622.

19

K13/27

Kuzalela munu indlela. (Continued)

munu

Kuzino leyulu kuzalela munu indlela leyambayo. Ngoba Indlela yizona lefikisa munu laha econje hona. Mangabe munu engayati indlela ngeke afike laha econje hona.

Ngitonibonisa leno lengiyi-shoyo ngetiyaba netimbili. Lemwe yingane kwane. Lemwe yinjaba le hona ya Maluluzo.

Inganekwane.

Inbwa

Kwesukela Manombatana lamabili eqele kunina kuvaka shela kolonina. Ayelamana lamanombatana. Nina wavuma. Kojwa wabuta kokutshi, ene, indlela oyibuta kubani njengoba engatange ake aye kolonina na?

Abe sethu lamanombatana
 kühle nina awayalele indlela
 * Bohe banu bayayalelwa nje
 indlela bangeduki. Nawo atshi
 atova mangabe nina ewaya-
 lela.

Nempela, ke, nina waphu-
 mela nawo emyango. Wawaho-
 mbisa indlela natophuma
 ngayo ehaya. Wawatshela ko-
 kutshi, ene, ayoyamba ayambe
 afike laha tindlela titibili.

Nemwe iya ngakesandleni se-
 kudla, nemwe iya ngakesandleni
 sebunxele. Wona ayambe ngekesandleni
 sekudla, ayiyike lena yangakwesobunxele.

Yatshi inombatana nenjala,
 mangabe sebeyambe bafika ku-
 letindlela, ene, yatshi yona
 "Mana utshe asote siyambe nge-
 ndlela neya ngakesandleni se-
 bunxele." Yayiphikisa lena le-
 ngane. Yatshi yona, ene, "Mana

utsho site siyambe ngendeleane nje
ngakesandleni sekudla."

Baphikisane, baphikisane, lo-
mumwe angavumi kuyamba nge-
ndlela neshiwo yinomumwe.
Kute kutshi sigqino, inombatana
leyulu iyambe ngendelela leyo le-
yihombayo yona. Le leya nga-
kwesebunxele. Kwathi inomba-
tana nenqane yayamba nge-
ndlela la bebezijalehwe wurina
leya ngakesandleni sekudla.

Behlukana, ke. Yayamba
le nenqane. Baye bafika laha
kolonina. Lejibula. Badla ka-
lala. Le nenjala inombatana,
yayamba yona kwatē kwahle
iyamba. Kuyeloku behlukene
ingaduli namuti nje nab-
wojwa, nje.

Kutsho ene, laha kuswelela,
yafika emtini lombulu. Waki-

we kahle ngempela. - Kojwa ku-
vuliwe. Yohe minyanggo ya-
hona igengeletwe nje. aku-
ho mumu ngekhatshi. Kojwa
sokuyaswelela.

Leno imumangalise urwa-
nwa. ngoba ngoku ubese-
timisele kwekutshi utokhule-
ka injawo yekulala kulomuti.
Ejele kokuba ate avuke a-
fune indlela leya kolonina
ngakusasa. Ngoku, ka, a-
boni mumu kulomuti.
Kani futshi lomuti uvuliwe
athule, athule, atimisele
kwekutshi ngeke esadhula la.
Utolala hona. Abe shwebela
ngetulu eluphahleni ngaka-
ndle kwendle. Ngoba u-
qikelela kwekutshi mumu
abeki etulu.

Mumu ufike ayambe

abeke embili. Abe sejeqeta
ngemuva nakemagaleni. abe
sebeka kasi. Ngeke nje umbone
mum enele engena ena endli-
ni abe sebeka etulu.

Nani nje nihleli laha endli-
ni nje, anitati tino netiphawu
lekayo laho etulu kokutshi ti-
ngaki. — Kojwa etindongeni na-
kasi, niyati yohé ino yahona,
ngoba mum uyacalata ajecete.
Kojwa ejwajele kubeka etulu.

Noma mum ebonje nge
kweja sono noma esokweba
noma esokuphinga noma ese-
kubleba, nje atimisele kuse-
da lesono sahe. Kojwa abe se-
lungela kucala. atshi engaka-
sukumi kasi kuba asicale,
abe sejeqeta. Ajecete ngembili
angaboni mum. Ajecete ema-
celeni omobili, angaboni
mum. Ajecete ngemuva

K13/27

622.

angaboni munu. Abe sebeka
kasi, ke esonweni sahe. asede
ate asiceje. Isuke ayambe
engabekanga etulu.

Njenga Ngeneni.

Ngeneni wayeyilisela nelibi
neleba tomo netimbuti. Kwase
kuyisihatchi sekucala kufika
kwebefunjisi. Kuholwa kusa
fika eliveni.

Kwatshi nganohumwe lu-
suku tafika kwahe. Bashuma
yela ngeyosi neketulu. Baho-
mba etulu betshi ene, noma-
weja ino nembi Jesu uyokii
bona. Kuhle kwehlukana ne-
nkohlakalo. Ngoba noma
bamu bengakuboni, Jesu uyo-
kubona yena.

Bayamba. Kwasa Nge-
ngeni wa bita ufwana
waha lahleti eba naye.

K13/27:

watshi, ene, yamba sambe siye
kokweba natiya timbuti, asi-
sayati inyama. Bafika kutona
timbuti leto.

Watshi jee, jee, ngengeni
ate abona mum. Watshi ku
fwana, "Nawe jeceta fwana.
Awuboni mum?" watshi
ufwana "cha amuhle mum."
Wabuye wahipha umese
wawe ngengeni, ngoba wa-
yetohlida ibemwe lebuluphe-
leyo. Bethwale inyama,
bashiye sihumbe.

Uthe esethi uyazigwata,
watshi ufwana, "baba,
kahlle." Wema. Watshi "Ubo-
nani?" Watshi ufwana,
usucalatile yohle injawo.
Kojwa awutange ubeke
etulu. Uhave etokubona yini
jesu lobehulumana laboya
befunjisi labebefike kitshi?

K13/27

Thake ubeke etulu ukone kokutshi
akuboni yini."

Injoda yashaywa yiluvale
yayeka. yatshi, "asigojike."
Ayiphinjange yeka. Yabe se-
yiphenjuka iba yiluhowa.

Umunu usitwa nayingane
yabe imsinjise engotini ku-
nesimwe sishatshi

Thake, bengqachuba inga-
nekwane yami yembwa.

Lenombatana, ihlale ihla-
le laba etulu kwendlu kute ku
qhakate tizanyeti. Kojwa
mweti wawungeho, ngoba
inyanga yayifile.

Ithe ingasati, yeva "Gqisha
! Gqisha! Gqisha!" Yemule
mehlo. Ibone! Thake! Yimbwa
Seyaba ngangelithole leyomo.
Yethwele munu ngenomo.

K13/27

622.

Lomumu ufile.

Ifike naye imuthi dinsi kasi. iconje endlini. Iphume nelikhadi. Ilibeke. Ithathe maseko isekela. Ibase unilo. Iboshela etiko yeda tuni. Kuwuthe. Ibe seyibamba likhadi ilibeke etiko.

Ifike ijamele munu lo : nefike naye unyaka elikhadini. Ichamele ekhathi. Kube sekuba yimadi lawo netophaka ngawo. Hoku icoshela migoda yayo ibasela. Kute kuvushwe. Yephulele esithebeni idle.

Yayidla inyama yemum kwaqhasha mathambo. Ithe isa khothe unomo ngoba seyesuthi, yasho inombatana. yathi "Hawu! Kani unje?"

Kwaba yihona imbwa ibeka-
etulu. Yayibona inombatana.
yathi, "Yeyi wena! Wota laha."
yathi inombatana, "Hhawn! Ka-
nu unje? ngeke ungibone nge-
hla."

Nempela imbwa yathi iya-
linga kukhwelela yehluleka
ngoba imbwa akusona si-
lwane nesikhwelela emithi-
ni. Yabe seyithi, "Sengathi
ungake uyambe uhulima nga-
mi, nje. Ngova! Ongibona!"
Yasha yesuka yayamba.

Nenombatana yehla. Ya-
phinja ngenzela lechamuke
ngayo. Yafika la tihlangana
hona tindlela. Yangena nge-
ndlela le yanga kwesokudla. Ya-
thuntutheka ngelijibane. Ya-
gijima, yagijima, yaye yange-
na kolonina.

K13/27

622.

Yafika sebele. Kojwa besateka
tinganekwane. Unilo usavutha
etiko. Yavula yangena. Ba-
ybingelela. Yavuma. Yase
ijaha kulala ekhathi. Loku
ninabubu ulele naleno-
mbatana yekhwabo. Yona
yafuna kulala ekhathi.

Yala lenombatana ye-
khwabo yala yaphetha ya-
thi yizana netolala ekha-
thi. Yate yathi lenombatana
, "Ayi, vuma ngilale ekha-
thi ngitonitshela injaba."

Injaba yembwa (2)

Kani lembwa lebeyipheka
mumu iphume nganemwe in-
dlela ceje laho ehaya, yabe
seyiyobaca laha kuhlanguana
hona tindlela. Inombatana
lena ingena ngendlela ithu

ntutheka, nje, imlwa iyalanjela
ngemuva.

Ithe kokuba ingene ekhathi
kaninabulu, yabe ime emyango
imlwa, ilalele.

Ngoku, ke, iyavuma inom-
batana lengane. kokuba jade-
wabo alale ekhathi. Isim-
jaha, ke, ngekuba ayiteke
ayisheshise leyo njaba na-
the utoyiteka. Nempela wa
yiteka jadewabo.

Uthi, ene, "Ngiyambe nga-
yamba ekwehlukani kwe-
thu, ngaye ngangena emtini
la kuswelela. Ngakwelela
etulu kwendlu ngahlala.
Lomuti wulime kojwa akubo
mum ekhathi.

Ngathe ngibona kwaku
qishatela imlwa. iqiqinge
mum efile. Yamphaka

yamudla egqekeni."

Watsi ninabuli, "Hawu!
nanenanami! Wejukile! Aki-
sayambwa ngaleyondlela.
Leyombwa yayefuywe wumum
Yakhula. Yadla bamu. We-
na ubona lwo muti usi-
yiligobongo njalo bamu ba-
hona bacejwa ziyona leyo-
mbwa. Ibapheka.

Ngoku, ka, serijje i-
yamle ibatungela kuje,
ibuye nabo itobapheka.
Nawe, nje, usinjile. Thula
ungarjiteki lenjaba ebusi-
ku ngoba funa mhlawu-
mbe ibe iya kulangela, nje.
Futhi iyeva mangabe ku-
hulumwa ngayo.

Balala. Yangena. Ya-
shisa ludosi lwempisi etiko.
Balala boke bamu waye! Kwa

622.

sala inombatana yojwa.

Yathi imbwa, "vuka! ngi-
nike sigqiki." Yayinika.
Yathi, "Vuthela etiko." Yathi,
Hhi! Wena uyambe ubuhuma
ngami? Utongifunja!" Ya-
hala inombatana, vusa nira-
hulu. Wahonga wate wa-
badlatela nira-hulu. Phinje
aphaphame.

Imshisa nangesihuni.
Phinje avuke. Basike na
ngetino netibuhali. Phinje
baruke.

Yathi imbwa. Choda dobe
ya wuchoda mbila. Yathi
imbwa wupheke dobe.
yawupheka. Yathi, "Sila
ucaba." yawusila. Yathi,
"vuba." yawavuba masi
inombatana. Yada imbwa
yesutha. Idla njalo imbwa iya
sebeda inombatana ibashisa ngetikhuni

itshi ene, iyabavusa, kojwa abavuki. Ibasiphule netinywele, phinje baphaphame. Basuke bati-hongqele nyena.

Yaceja imbwa kudla. Ithe seyesuthi, yayibita inombatana yeta. Yesusa titsha leti yati-beka eseleni. Yase ita em-bweni nyengoba ibitwe.

Yayibamba imbwa, ibamba inombatana. Yayischela e-phimbweni. Yafa inombatana.

Yayishabela, ke, ngoku. Lyihipha titsho. Phela yesuthi ngoba kase ivuba yona. Yase ithatha ibhloko yayiphanyeka etulu. Yathatha mineda yayiphanyeka etulu. Yathatha si-fuba yasiphanyeka. Yathatha mathumbu yawaphanyeka. Yathatha liqolo ya-liphanyeka. Yaphanyeka si-tiphangi netingalo tato.

K13/27
 Tohe titsho tajikiswa endlini,
 Lendlu phela yilena nebiy-
 wa ngetiningo yate yabambe-
 lela kasi. Unyango unesicaba lei
 neselukwa ngelugorothi. Lesivub-
 wa ngekuba sifukulwe sisuswe
 sibuye siphinjiselwe mangabe
 sokuvulwa. Unyango mufusha-
 ne. Mumu mangabe engena
 uye agaqe ngemajolo.

Batshe ene bevuka ekuseni
 bati bavuka lilanga seliqophile.
 Nembwa sejikaje itiyambele
 yate yatifikela enjaweni yayo ya-
 tihlalela hona. Nenombatana
 nebeyihlidwa sejite yoma ne-
 nyama yayo le nejikisiweyo.
 Neligati kasi laha beyihlidelwa
 hona selite lanquma.

Sebevuka ceje sebemangala
 njena banu. Wayesebona nina-
 hulu kwekutshi imbwa leyo im-
 thungathe yamwa kokutshu ene

K13/27

ulaha ehaya yabe serjibalalisa
ceje isimchela. Bahala. Bayo-
bika kubo. yaphela ke lungane-
kwane.

Maluluza

mm

Kwagana inombatana/ ya msima-
ngo. Yenjala ku Ngilazi Oele. Kubo-
Ngilazi kwahijwe laha e Mzumbwe.
Wayesesuka ke Ngilazi eyokwa-
ha e Thembu.

Ngoku, ke, mka Msimango u-
sefuna kuya kanjodakati yabe.
Lofati ligama nabitwa ngalo
kutshiwa uMaNgononje, wamema
Ma Fasitile na Ma Sumenke kwe-
kuba. bapheketele yena aye em-
tini. wenombi yabe.

Bayamba ke. Baye bafika e Tingolweni.
Babona manombatana namabili. Babuta
indlela neya e Thembu laha bebeconje hona

Bayibutē indlela. Lamanombatāna
abayalele ngekutōhi phinjellani emuva.
Noye niphume esangweni.

Bayambe labanu. Baye bafike
elisangweni babone indlela. Ba-
cheduka. Kojwa bayisole lendlela.
Kwaba yilaha, ke, esabonakala
lamanombatana. Inga kasitheli.
na vo eyamba ngendlela yekhwabo.

Bamemetē/ banu, bebuta ko-
kutōhi ziyona yini indlela lena.
Amanombatāna athi, "ayi nocheduka
ngembali. Babe sebeyayamba ke.
Bayamba, bayamba, bate basithela.
Nemanombatana lawo awake
esabonakala.

Bathe bethuka babefika ema-
sangweni lamabili, ecorjene.
Nelimwe lingehla, kelimwe linge-
dasi. Bagebanga kuphuma nge-
hla, babuye babe nengcorjo
yekutōhi mhlambē ngehla
yimuti wemum yini ngoba

kwakihona sigcunni semithi
sitshaliwe egcuneni.

Bayeka kuphuma ngaleyo
ndlela leya ngehla. Baphuma
ngelisango lilingedasi. Yini beyo-
beyamba. Bayamba bayamba bate
bawela ufula. Lanetha ngoku
litulu. Yabakuhla imvula
bate baba madi eka.

Bayamba bayamba phi-
nje bafike eThemba. Kani aba
safiki nje bejike lahaya
emasangueni. Isikhundle-
ni sekuba baphume ku-
kelisango lilingehla baphuma
kunelingedasi.

Baphuma njalo boniswa
yilamanombatana lamabili la-
bayalele kambi, abejusa. Aye-
ka nekuyamba nako ayoba
kombisa laha kufwanele ba-
phume hona, loku kwakuke-
zide kunqevi kukeje kuwona

Kojwa wona awatē nje anaka
ashaya kusengathi lisango
limwe nje. Kani lokungana-
ki kwawo sekweja injaba le-
yulu.

Balahleka bamu. Bayamba
bayamba ngoku bafuna kuhla-
ngana mihlathi yitinyaba tema
hata. Imvula lena lebanetha-
yo iyabanya ngempela.

Bacebebona muti ngake-
ndleleni. Baphambuka babuta
indlela naya eShemba. Aww! ba-
mangala, nje, bamu kwekutshi
ene, lakamu bebekazi bephuma
phi laha ukutē batobuta eShemba
kuje kangaka.

Nabo, ke, babuta kwekutshi
ene, konje yiphi hona laha. Watshi
mumu, "laha yike ngabeni." Aww!
Bamangala nabo sebhlangene
mihlathi yitinyaba temakhata
nelitulu linetha.

K13/27

Lomum wayese bophekela lijokwe.
baphuta. Banqibilika. Wabazalela
kahle, ke, indlela nencamulayo.

Baye bafika kahle eThemba
laho la bekeya hona. bafika se-
beyibuyoywana. Inombatana
yalaho ehaya iya Mahuliza, ligamu
layo.

Lengane yayiva yayiva le-
njaba, yawati lamanombatana.
Yesuka yaconga kubo kwawo.
Yabuta kokuthi yivona yini
layalela bani indlela neya
eThemba na? bebathathu.

Awama lamanombatana.
Wawathethisa. Esho kwekutshi
wabani lono notshi akutshi
mangeke eyalela banu indlela
adlale ngabo? Kwakwalani
kokuba ayambe nabo akaho-
mbise kahle laha betophuma
hona? Wawabuta kwekutshi,
"Awati yini wona kwekutshi"

ene inyathi ibutwa kunabaphambili na?

Yini ngoku kutshi kurjiwona nakembili bathi banu bebnta indlela wona abayalele kabi? Thonbeka ko labanu baqishe kafa yimakhata.

Wawashiya ebajata, nje, mahuliza. Wafike wawaqeba kulabanu labanjukileyo. Mafasitele wejabula kahulu ngalesedo sa mahuliza. Wayeselayeta kurjena kwekutshi ake awatshelile lawo manombatana kokutshi kuhle akhawule buthattha lobu. Amyalele kahle munu indlela engamati. ngoso ayobitwa ngekutshi yikathakathi. ngoba ayofike achenyele munu ebnta indlela, munu asuke ejuke alimale. Loko kubeyisihleko kuwona ngoba ayoduma kabi eliveni.

K13 / 27

Mboyisa (Inyanga).

~~~~~

Kwaka kwaba hona inyanga.
 Ngoba ngayati kokutshi ene, tinya-
 nga leti tatihona nakucala.
 Ligama lalenyanga kwaku-
 son Mboyisa.

Ngoku, ke, lenyanga yela-
 pha yelapha, yate yabitwa ku-
 nelikuje live, ngenca yekwe-
 thembwa njalo. Yayamba
 yayamba, yate yaya kuje
 kakulu nelhaya.

Kwaba yisihatchi ne-
 sije impela ingasagabangi
 kubuyela ehaya. Kwaphela
 mimwaka leminingi impela
 iyambile. Kojwa ingaganawe
 yona. Isebeda. Isinetomoni,
 netinungi impela laha iya-
 mbe iba philisa hona. Uji-
 chumile ngempela usebedi
 wayo webunyanga. Seku

sele kona nje kwekuba ice-
ce tino tayo tiye ehaya. Nayo
iye ehaya kubananayo.

Ngoku, ke, ehaya ya-
yinefati emumwe. Nesithe-
mbu ingasedanga. Nakeku
yambeni futhi ingenabo bafati
yelapha njena. Ichumwe yi-
buhulu kuphela. Dohu banu
behala ngemahambi ayo, ngo-
ba lowo neke yamwelapha u-
yasinja. ~~Isi~~ Inelikhono nge-
mpela.

Ngoku, ke, Mboyisa lona
etibule ngenombi. Wayeyi-
shuye ingane. Yate yagana
engeho. Bayibuyisa bafokati,
betoyibika ngetomo letiningi.
Bafike bafowaboyise abate baba
nalivi lekulinika bafokati
babita inombatana kwekutshi
ene, ayibuye. Yabuya.

Bagqigqa, ke, ngoku ba

fokati. Bajaha mhlaleli kwekuba
ahlalele acinische. Kojwa
mhlaleli angatholi livi ngoba
yise wenombi akeho, waya
kokwelapha kuje. Kuyevakala
ngabongivile kwekutshi ene
uhona. Uyela pha laha ehona.

Leno neyejekayo, kari i-
buhlungu ehliidiyweni yemkake
Uyabalisa ngehliidiyo. Utshi, ene,
"Ngagana munu. Wangishiya ng
ngane. Ngimasu mathathu
yikuphela. Sengaphuthelwa
yikutala.

Sebangihleka bangihleka
bate bangeda silima sabo.
Bafati bohe bahlala nemajoda
abo. Mina yami ayifanga.
Ngakukojwa kokuba yafa nga
jela. Ngaba wufelokati. Kojwa
yayamba: Yangishiya ngim-
ngane. Yangenlela nemuti
ngejwa. Kari ziyona neyangi

K13/27 44

622.

bita. yangidola yathu ene, iyangi-
thanya. Kuhlengitoyiphembela
unilo. Ngokunke, seyange-
sulela ngemuti. ayisabuyi."

Ikhale, ikhale iyosikati
yamboyisa. Ikhala mangabe
iyojwa. Mangabe ibona
banu, yesule tinymbeti ihle-
ke. Kwate kwaba kega-
tini lokweja. yejwayela.
yayeka kuhala. yondla
tingane leti, tahula.

Nayi, ke, inombatana
seyigana. Ngoba phela
mum ulobobwa kuyise.
Amuho mum nongeankele
inombi yemumu edla ma-
bele athi ukhwemwana
kuhle ayiqele kuyona. Yili-
qala nelibi lelo. Alejiwa
nelite. Inombi iqelwa ku-
yise mangabe, yise esaphila.
Ayibo nemwe indlela.

Ngoku, ke, mka mboyisa
abuye acale kasi afikehwe
yihusidi nohesabekayo ngoku.
Kani wayesehohlwe. Acale
kasi futchi. Abalise ngehliyo
ethi, ene, "Injoda yami ya-
ngishiya ngimadi yayanba.
Engabe yayasolani ku mina.
Yangilahla netingane tami ti-
tingane. Ngatiphatha ngema-
tingo. Ngaba yisini yebafati
kwa hwe. Mina ngafelwa yi-
live.

Ngoku inomlatana le yami
seyitosika sami. Hayo ngeke
igane. Banu sebeswele kwe-
kutshi batohuluma nabani."
Ihale ihale iyosikati. Kutshi
manga ke kuchamuka banu
esule tonyembeti atshule. Ahle-
ke. Kwenele kuhlwe nje
banu balele yena uyasikhi-
hla sekwaliwa. Esaliwa

sekuti kweswela nengane yaha.
yewela menjo.

Kani leno lehatshata ufati
isite yewela nakwabakasi.
Nabo sebeyalubona loluyambo
lwamboyisa kokutshi, ene, alu-
-hombi nete. Ngoba ufati uya-
hlupheka. Kani utiphethe kahle.
Mboyisa usebeda ino nengabuy-
-u ehaya.

Mboyisa Ebuyela ehaya.

kwathi ngalilanga limbe wa-
lala mboyisa laha la elapha
hona. Uthe esathi yoti nye, si-
hwathi sekucala, waphupha.
Mbona ufati wake emuje kahulu
ethwele uthwalo ehloko, eyamba.
Uyamba, nye, uchubwa uujise
wamboyisa longaseho. Loyise
songathi, ene, wembethe si-
khumba. Naye muje umnyama

, uchuba mkahle. Abe sethi esababata loko ake sekhangwa yinombatana yaye yematibulo, iyambe ihala ibalanjela.

Ethuke aphaphame. Asuke ashaywe yelwalo agule. Abe nengconjo yekutshi ufile ufati wawe. Lumshaye luwalo lumone. Abuye alale futshi aphinjisi aliphuphe leliphupho lahe.

Kuse ceje, abambe inonjolo yaye ayigwati. Ayiphake, ede likhuthu lemphako. Washiya kasi yohle ino yaye wayamba waconja ehaya.

Bathe bethuka ehaya, babe mbona echamuka ngendlela nayeyambe ngayo. Waye wangenana ekhwakhe. Wafica ufati ehleli endlini.

Uthe naye engatelele lutho

13/27

nje, wayembona Mboyisa ethi galakaga emyango. Wethuka ufati wema ngetinyawo. Wathi ethuka base begonene namboyisa. Wathi ufati ethi Uphumaphi Mboyisa, namboyisa wayethi Hhawn! Kani usaphila fati wami?

Kwaphela sithathi esijana bemangele kathule moya. Mboyisa wabuye wahlalalaha esililini seba fati. Wahlala esigcikini sahe ejute kwefati wahe. Wamlanji sa liphu pho lahe lelimshushisileyo. Late laphinjelela kabili busukubumwe.

Wathi evuka ihlidiyo yabe yabe seyikhuthukile. Wafikelwa yihisidi lwentshi ene ufati wahe ufile wawuka wabamba indlela nayatizo.

Nekati naye wamlanjisa kwe-
kutshi naye yiloku ehala se-
kwaliwa. Sekutshi noma
esethi ukhohlwe usecejwa
wuNomathonsi usegana. Ba-
yeni sebegqigge, bagqigga, ba-
buyele emuva bejinga kwekutshi
batokuluma nabani.

Leno, ke, yase imcalisa
kasi yamweda wahumbula
kakhle futhi kwekutshi ene
nengane yahe ngeke igane
ngoba yise uyaphila. Waya-
mba ngoba ala mina. Leno
yabuye yamlethela timye-
mbeti futshi.

Wayesethi ene mboyisa,
cha! Ma Dlambi, bawo lona
uyilidloti lelishushisayo. Uvile
kusola kwaho. Ungisola njalo
ufwanele. Ngoba nami nga-
yamba nginomona ngikutha-
nda. Ngayamba ngithi ngiya

S 622 50

K13/27

kosebeda.

Mangabe ngifikile esebedini,
wafike wangichuma usebedi.
baphila bam. Bangishayela
tomo lucaca. Ngahuhuka. Nge-
lapha njalo ngayisa embili ba-
phila bam. Bangishayela
tomo nemagusha netimbuti.

Ngoku, ke, kutshi manga
be ngicabanga lihaya, ngi-
suke ngingabi nathuba le-
kuya hona ngenxa yesebedi
lengiwubonayo ngehidiyo.
ngibe sengethemba wena. ngi-
thi wo! ufati wami ungi-
phathele kahle ehaya.

sekuthi kokuba kufike
leliphupho lelingilanjulelayo
ehlidiyweni yami sengibona,
nje, kwekuthi ufile, sekuyi-
hona sengisuka kasi ngi-
bamba indlela nenzi-
yatiyo neconje ehaya.

622.

K13/27

Mboyisa ehlabela lidloti neliwuyise iyomo.

~~~~~

Uthe mboyisa eehlangani-sile kuhulumama nemkakhe, wa bita tingane tahe. Watibingela. Watibungata. Wayiva nenjaba kuNomathonsi yekugana kwahe. Wejabula. netingane tejabula tibona yise. Wayesethi ake tiye kothota tingane.

Kuthe nebafova bo be ngakafiki nakufika, wayese phonse ka hona esibayeni eseyidumba iyabi yahe nempemvu. Ihuhuphele igqwele ithe swi. Iyisiqhenge.

Walithetha lidloti lejise
Walithetha walithetha! Eli-
bonga kwekuka limkhanyisele
kwavuleka imbobo nemwede
ahumbule tingane

tahe. ngoku usefike ehaya wa-
tifiqa tisaphilile tohe.

Uiamnika ne kudla loko
kwahe iyabi leyo. Wagela
ngayo sibusiso kwekuthi
ufati wake netingane tahe
naye babambane ngetandla
nekhwemwana lo notogela
inombi yahe. Sachume.

Wayigwata iyabi. Uyi-
gwata njalo bafowabo abe-
ho. Abakofiki. Bathe beta
ehaya base behotwa u-
lwasi nje. Uyomo isibo-
mou esibayeni. Useyihli-
de ne bafwana bekweh-
sa, nekwanyana wake
wemagqino sithembiso.

Bathe bembona benga-
-komthethisi, wayeseba-
cinela, nje. Muti sokuwo-
wawe. Sokuwuyena ese
babingelela ngekuthi aba-

622

K13/27

m samrise inyama bamngenisise.
 bathi bechopha bafati
 betohlala kasi, yabe ingena
 inyama esebesele. Isingena
 ngetithebe. Kwabe kuhle-
 kwa kujabulwa kuba nje.
 badla, badla, badla!

Bafika neba helwane.
 Kwabuswa ngempela. Icebile
 leyomo. Bayidla bamu aka-
 khohlwanga.

Setiyaxocwa, ke, tinjaba
 laha, bafowabo bemlanjisa
 kwekntshi nenombatana
 isiganile, setixocelwa etulu
 kwetitshebe tenyama. Kuya
 dliwa.

Naye useyabatshele ba-
 fowabo kwekntshi ufuna
 kwenele kuphele lelijili, nje,
 kikhutwe ukhwelwana
 waha ete nemkhongi lowo aka-
 tobabona.

Savuma bafowabo bathi lo-
 ko kuhungile. Wabatshela ne-
 kutshi ufuna kubahla-
 bela imbuthi abavume. Ba-
 kubonga loko bafowabo ba-
 thi kule.

Yadiwa, ke, lenyama
 yaphele. Kwa buswa
 kahulu. Kubusa mnyeni,
 neticelili. Wemukeleka
 kahle. Mboyisa ehaya.

Wayesethatha bafowabo
 laba biki nabangane.
 Wayamba nako eyambe
 eba hombrisa tomo tathe
 netimbuthi nemagusha.
 Eyamba tohe tinyawola
 ebe yambe elapha nona.

Bayicoca, bayicoca
 imahla lena, bayichuba
 kwatshela inyanga yohle.
 Bafika ehaya sekusikitela

nje tomo netimbuti netragusha,
 uaba yilombuhu mnumtane
 lona. Aphinjange wayamba
 kwase kusuka bona banu
 labagulayo beti kuyena.

Kuthi mangabe munu
 egula bamjalele. Bathi
 nawuya mboyisa. Ya-
 mba uye kuyena. utofike
 uphile eke wakuphatha
 njena ngesandla sahe.

Wayethe ecala eyamba
 wabe esemborile ukhwem-
 wana. Wamvuma nge-
 mbuti.

Kwayamba kwayamba
 wasina Nemathonsi. naye
 waba nemuti waha, watala
 tingane take taba zilisono
 bafwana baba bathathu
 manombatana aba mane
 waha sowuyema.

continues p. 78-80

Unilo. (1)

unuu

Unilo lona unetinjaka neti-
yulu. akumangalisi kokuba
banu labamnyama ngekwe-
mvelo banetihlidiyo netihle. nga
loko angisho kwekuthi kubanu
labamnyama atihho tiphoxo
tahona, kamwe netigebengu.
tahona.

Yesho tihona. njengoba ti-
hona kutona toke tibe kubanu
nabakulu nakubafokātana.
Sihlala sihlale sibe hona
siphoxo sahona, noma
yisigebengu sahona.

Angihulumu, ke, ngaleyo
njaba. ngihulumu nje
ngehlidiyo yemunu nom-
nyama. ngiyisusela
enilweni, ngemvelo yemunu
nenilo.

K13/27

Ngithi unilo uyinjaka ku-
muru nomnyama. Akumanga
lisi kwekutshi umuru une-
hlidiyo nehle kangaka ngekwe-
-mvelo. Ihlidiyo yake ithanja
kotha unilo.

Uboke uwucaphela unilo.
Emwini unelilangabi neli-
thanya kuphaphatheka libe
hlophanal. Kojwa ebusuku
ubovu utshi awufwane ne-
ligolide, ligugu letive nelive.
Loko, ke, ngisho kahle kwe-
kutshi ligolije yiligugu letive.
Ngoba muru wayengalati li-
golije kwekutshi ene kiyamba,
nye, liyiligugu nelingaka.
Wate waliva ngetive kweku-
tshi kani nempela ligu-
gu yiligolije. Muru yena
ube ati kwekutshi ligugu
lake yitomo. Sigwili kumu-
-ru nomnyama bekuba

K13/27

58

622.

yilowo mmuntane nowefuye
kahulu tomo. Kutshiwe, ene,
lomuntane uyisigwili lesesabe
kayo.

Nangoku ayikopheli leyo yobo.
Mumu nongenayomo anasithudi
nanohle. Noma kungate kushi-
wo kutshiwe lomumu khawe
eqebile? Khawe liliningi li-
golije lahe, kuvane kujaleka
nje, mangabe engefuye yomo.
Ngoba alibonakali ligolije.
Kojwa tomo tiyabonakala.

Mumu utshanya kubonwa
ngemphlo kushiwo ino nebona-
kalayo mangabe kutshiwa ene
sibanubani nqebile.

Yiyo lenjaba ngoku laba-
fwanyana la batishaya ma-
humushana beye batshi laha
emajoberi mangabe sebesebe-
de bathola noma yisihlami
noma yilishumi, ufwana

ayambe
~~ayambe~~ aye kolishintsha aleje
 tinjibilishi nabopeni agcusha
 etikhwameni tetingukotake.
 ayambe ekhwehletisa, ke. Ejela
 kubukisa kwekutshi useyisi-
 quili. Kube sokutshiwa lowo
 fwana ngangile. Kani leyo
 yihlitiyo yebunu.

Mnumtane rthenga sibaya.
 Sibaya lesa sibonwe ngemehlo.
 Kuthiwe lomnumtane ngebile.
 akujiki. Kunjalo engconjweni
 yemunu.

Ngibukuma ngenilo, ke. ngi-
 thi unilo ebusuku ubonw
 utshi a wufwane neligugu le-
 tive. Yilesa sihatshi, ke, lapho
 unilo uyinjaba hona.

Ngiyawubona nje emwini
 laha usehlophana. Usuke
 uyinjaba kubanu besifatana.
 Bepheka kudla begqigqitela
 bepheka, bepheka, bepheka.

Kube sokushona lilanga, ke. Unilo
 ucale kuba ube yinjaba. Ngesi
 -hatshi usufwana neligolije.

Ngaleso sihatshi, ngisho
 sekushona kwelilanga njalo. Wohe
 muru ukumbula unilo wekhwa.
 bo. Unilo weturi nje telihlathi.
 Turi netinemalabe. Ngoba live
 lisathulile turi betithotwa yiba-
 ru besifatane. Betithota ema-
 hlathini emvelo. Betati turi ne-
 tinemalabe. Nototshi ene ma-
 ngabe utibase kusihwa, nje,
 tokhikhika kute kuse tisawu
 phethe unilo nakekuse ni ufati
 aphembe ngesikhuni saku-
 sihwa sisawudonjolotile unilo.

Betati turi netingothi-
 wayo, njengelijungamuti, nje,
 notototshi mangabe ulibasi-
 le, muti njungeke, wonakale, u-
 -ngabe usahlanguana. Betati
 turi letithi mangabe tibasive

tibange lukhwekhwe.

Bati kahle futshi kwekutshi ekuseni umunni lowo wesifatana, usebedi wekucala evuka, uphuma nesitsha sahe sebun-ku (sigcozi). Uceje lowo sebedi ceje athathe ushanelo ashanyekahlanganise netibi takensihwa ngoba tibi atichithwa ekusukh. Tibanga kuphofu.

Tiye tishanyelwe, nye, tibekwe incwaba ngenyango mangabe sokulalwa. Lojovuka kucala, ke, wesifatana, wuyena nototshiphu tibi leto ayotilahla etaleni. Futshi tibi leti tibanga maqala mangabe kute kufike banu timi incwaba batece. Utotshi we-thuka kube kungenana banu banemimwe miti ketohumbr-la kubasa maqala ako la-yejiwe wumnumtane ngesi-hatshi nesijala. Kani koke

loko kwejiwa wufati wahe. atiku
tshi tibi ngekuvuka kwahe, u-
tizeka tite teciwe yikamu. Kube
so kuhumbuleka macala, ke, abe
semngenela mmuntane.

Kunjengenotha lona, we-
nilo. Ubuthwa njalo. Unga-
bi mningi. Njalo ekuseni
ufati mangabe eshanyela uya
wubutha awulahle, kucambeka
nomusha. Ngoba nawo u
netinjaka tawo. Mangabe
sewute waba mningi mumbi.

Mangabe sowumningi
tingane tize tithanje ka-
ganga ngawo tiwubale nge-
minwe mangabe tothile.
Mangabe tingane telda loko
tiyakhutwa tisheshiswe ku-
thiwe yekani ^{unotha} ~~welo~~ ninga
dlali ngawo. Ngoba mangabe
ndlala ngerala ^{notha} kuto lwa
banu nabajala. Basabane

bahue.

Luthi unotha uyisangoma. Mangabe ingane seyilumuliwe, no-
ma ingalumuliwe unina wayo
eyinyefutele, iye yejenje. Isuke
iconje etiko, iyingane, nje. Ifike
idlale ngenotha kothiwe. Kani
isihlola sisu kunina kwek-
thi sesihleli leselama yona.

Akungeji loko. Kuye kutshi,
nje, kuhleliwe kothiwa, isuke
ingane idlale ngenotha. Ubone
nina khulu eyiyabila eyisheshi
sa. Bengakoboni bohe bam.
ayithi yabu ayigone. Abe
sethi, "Hawu! Wota laha! We-
na ntohlelela tingane tami."

Labambonileyo babe se-
behleka bethula. Labangam-
bonanga bangasho lutho. Laba
labambonileyo bamwayitela kahle
ngoba ingane ijahula ifihlo ye-
bam nababili. Ngoba phela

K13/27

64

622.

kube kufihlwe, nje, noma ingane
seyihmuhwe kungacali kushivo
Ite icine nengane. Site sibona-
kale nesisu kumakhoti kube yi-
hona kushivo. Ithi tizisihla-
nu tityanga, kuthiwe timbili. In-
gane, ke, yona isuke idlale nge
notha sisahlala sisu sisafihliwe.
Ayiyabule, ke, ninahule. Ba-
mwayitele, ke, labambonileyo eyi-
yabula bati lelo libhaya ngeku-
yiyabula kwahe ingane idlala
ngenotha.

Unilo (2)

Bafati nemanombatana ba-
thota magoco eme emahaya.
Kube hona ligoco noma yima-
goco nangathintwayo nayo-
kothiwa ngamdlange liphe-
njulile. Kube yiloku, ke, ti-
hona nje, tuni letitobe tothiwe

nje, tohe tisukw. ngoba manom-
batana mehafati bayathota
njalo.

Kuthi, ke, kusihwa, kunge-
niswe tuni. Kubaswe unilo.
Ubaswa wufati wakubow muti.
ngoba bafwana batovalela lomo
babuye. Bafike bafalakahle ti-
njukwana tabo kunina, baco-
nje etiko inombatana isathi iya
bonja. Nabo bafike batifuse nga
kasi kwelibojwe.

Tisiva tifike tiphuma ko-
kweshela, noma taliwe noma ti-
ngaliwanga. Tifike tifalakahle
tinjuku kunina ticonje etiko.
Jona, ke, tifike tibongele bafwa-
na. Tithi sukani ngothe.
Tandla tiphambane etiko. Kuha-
le tingane. Kubangwa unilo.
Kube yilowo athi eyami len-
jawa, kube yileyo ngane, ithi
eyami lenjawa, uve sokukhalo

impama kubangwa unilo.

Nina walabo bamu, ke, leyomi ayilamuli ngenomo. Uye asukume kasi. Athathe tuni angene nato atibeke kasi. Ake sethu enombataneni le nebeyisa-bonja kudla, athi, ake sephule ubonjeli kasi.

Nempela inombatana ilephule ilibonjela lahaya eseleni. Ngoba ngoku umphakathi lona usuphambanise tandla tawo laha etiko. Uyejwa nothanja kugcabalata avimbele labamwe injawo nangetandla nangetinyawo.

Ngoku, ke, nina wabo wphethe tuni telikhethelo. Neti ngenamuthu. Utowubasa awubase. Uvuthe, ube yingomane. Uve tingane ticala kunqibilika. Sowuyaduma unilo ngoku. Sokuyiloku ku-

suka tihlasi tichuma tishise
 tisiva. Kuhlakwe. Kuthiwe, ye-
 yi wethu! Ucomiwe. Iyiphi
 lenombi nekhuluma ngawe?
 Atihlangule nefwana, ehleka.

Utothi wethuka, ubone
 sebehlehle bole ngoku. Am-
 seho nosatoza etiko sokufuju
 mele ngoku endlini. Ino-
 mbatana seyiphakile. Isiba
 nika kudla. Sebeyadla ba-
 yaceja. Ibanika madi baya
 phinda, nyasuba mnumtane.
 Bafwana baphumela
 enyango bayocubela hona.

Inombatana isusa titsha
 iyashanyela. Myawungabela
 futshi nina unilo.

Sekutobuthwa, ke, ngoku.
 Yise, nenina, netingane ta-
 bo temanombatana netiba-
 fwana. Neninahulu. Neyise-
 mhulu, mangabe besehona

5 622

68

K13/27

Kutoko kuhlahue, nje, hona
laha etiko. Tiphume, ke, tinjaba.
Tinjaba netinjala tekuhlabana kwa-
bo emini beseyitiswa, ngakuyise-
mhulu. Tinjaba tabo beshela
tinombi. Tinjaba tabo betingela.
Tinjaba tabo besina.

Stalukatini tiphume tinga-
nekwana. Kube kufle! Bawo-
the unilo tite totele tingane ti-
lale hona.

Kutshi ne bafwana ubabo-
ne sebelala mangeshane ngo-
ku. Utobe souva mnumtane
ethi, "Ahayi yambani ngiya
lala ngoku!"

Nina usetotshi kumshakazi
mangabe esehona ufwana nose
ganwe. Athi nina, lethi laha
ingane nanami yamba uyophe-
mba wendlale. Nempela abo
semnika ingane, esendlala
ephemba elawini. Yihona e-

K13/27

622.

otshi engena unyeni etolala kube so-
kubona nomumwe unilo. Sokufujume
le.

Nenombatana iyophemba elawini
labafwana. Nanemwe iyophemba
la belala hona kananahulu. Se-
kutohlakatekwa, le. Kuyiwe nge
tinjawa tekulala. Kube yilabo
bendala etinjaweni tabo laha
belala hona. Bafike bothe hona.
Babe se beyalala tihlidiyo tihlophe.

Uve ingane ilele iphuphe
ihleka yojwa. Ikhulumanga
-letinjaba nebetico swa kothive
unilo. Mumu athi noma e-
yambile angahohlwa yisi
hathi sekushona kwelila-
nga. Senilo wekhwabo.

Nakekiseni futhi. Nina
Nomthebe wemuti, utovuka a-
wugalele nongako futhi.
Titovuka eje tingane neti-
ngane nanetinjala tiphuthu
me enyango. Tothi tisacoshu

K13/27

622.

-me enyango tichama, tiwuve u-
sujuma ekhwabo. Setitongena
nesivalo sohe. Tifika tihlale
totshe.

Mnumtane usehngisehwe naye
imvuka yake, naye. Netinga-
ne setiyangama ngesikhokho.
Useyangena nofwana lona no-
nemshakazi usebundlata eya
kumina eyohlala. Abe sethi
yise, "Yeyi, geta wethu utē
laha sidle!" Ksho ehleka.

Phela naye usetama ku-
myabulisa. Nyamkhulisa. Uto-
dla naye imvuka le, ngoba
elawini kudla akungeni ho-
na. Koke kudlelwa laha e-
khwabo.

Sebeyadla, ke, nezise. Babu-
ye bothe. Mnumtane yena
abuye atilalele nje, ke.
Mangabe sokuphume lilanga
ke, sokushiywa kasi unilo
sokuyahlakatekwa. Kuyiwa

kothamela lilanga. Lihlakani phe
ceje kuhlakatekwe futhi.

Labelusayo beluse. Labatinge-
layo bayotingela. Labayophuta li-
jiki baye koliphuta. Labejani
balweje. Kojwa manombalana
nebashakati abawothi urilo
wekuseni. Bona misebedi ba-
yicala kumnyama.

Urilo (3).

Siyambi, siyahlu pheka ma-
ngabe sokushona lilanga. Live
mangabe singalati siye sifise
kuhwehwa sibonile kokuthi so
lala kumphi muti. ma-
ngabe lilanga lishone si-
ngawuboni muti, siye sibone
ngenilo ene uthi lokoloko! Siba
sesithi ngolala lahaya laha-
kutshi lokoloko!

Yiyona lenjaka neya-
yeja bam balale emitini ye-

matimutimu, ngetihatsi tetingane
kwane. Athi mum ngolala la-
haya & laha kutshi lokoloko!
Kani nyotitshela emtini welitimu-
timu. Limnike injawo, nja-
lo libanike injawo. Libanike
mafutha ebanu bagcobe.
Baphele mandla.

Bathi belele lifike liqoke
walo sebele bebolile begcobe ma-
futha emum. Lithi ngitodla
lo, ngesule ngalo, ngidle lo,
ngesule ngalo, ngizcine nga-
lowaya onyawo songathi kaje
tiyamba ehlabathini!

Mum atē adhive yima-
timu nje yitinjaba terilo.
ngoba ati kwekuthi laha kutshi
lokoloko hona, utofike apha the-
ke kahle. Eya nakubo ngo-
ba ati kokuthi banu ko-
tha behlidiyonye behlidyo-
hle futhi. Engeho loqaba-
nga kokuthi angake ahlide

lomumwe.

Tive unilo tiyawufilca. Tive
fake etitofwini. Futhi tiw-
base ngetinotino leti tebu-
cikwe. Kojwa ~~ku~~he layo mililo
awuko unilo nonelu solo nje-
ngenilo wetuni takendle te-
mahlathi ekutimilela.

Uhona unilo wetitofu. Ne-
nilo wemalahlé. Nenilo
waphalifini nemunilonilo,
ke, neyatwa yitive. Kojwa
unilo nokhiphisa tinjaba
netinjala netihle owetuni,
telihlathi lekutimilela.

Unilo lobasehwa madletane
etele. Ubaswe ube yingo-
mane. Ubaswe ute uhuli-
se ingane. Ihule iwujame-
la. Ihule ite ihleke. Theke
nawo iwudlalisa. Ifisa ne-
ku wuphatha ngesandla
ngensa yelusolo neluvayo
mangabe iwotha.

Kojwa kuyisimangaliso.
 Unilo lona uletha luxolo nobu-
 ngaka, njena, uyashisa.
 ngeke u wugangele. Ungasha
 ubonyuke.

Sekwate kwaba lona siga
 kubanu sekuthi, "Sikhumi
 sibuya nemkhweteli."

Futhi, ke, unilo lona u-
 shisa njena, lekushisa kwa-
 wo kuyasebediswa. Kuyosiwa
 enihweni. Mbila wekosa u-
 yiligugu kabulu. Nabatata
 futhi iye wosiwe mangabe
 kothiwe. Nedobe tize tigayi-
 ngwe. Nembila uyagcadwa
 kudliwe luqanya. Lutshwele.

Koke lokudla leng'ku-
 balayo akudlelwa indlala.
 Kudlelwa kujabula. Banu ba-
 ncintisane enihweni wekhwa-
 bo betalana. Nenyama yekosa
 futhi iye idliwe. Nenyoni futhi
 mangabe ufwana eyishayile uyini-

ka yise noma wuyisembulu, no-
ma wuninabulu. Yosiwe. Yena
anikwe ihloko.

Ngako, ke, ziyona misebedi
lena nehumbelekayo nejalwa
yikotha unilo.

Inombatana ithi ijingane
ibe ifunjiwa kuthota tuni.
Ifunjiwe nekubekela sipheshu-
la senyanja yetuni. Iye kotethu-
la chaya ceje ibongwe.

Nahona ekuthoteni laha
yihona laha kufunjehwa hona
yohle ihlobo yemidlalo. Nekuboloha
nekuchumbela, nekusina
nekweja yohle ihlobo yemidlalo
nesuke ihona ngaleyo yathi,
ngoba phele kuthotwa, kuthotwe,
besekudlaha.

Iingane kucala betidla
ceje ekuseni tyambe tite tibi-
ye lishona. Setifika netuni.
Kaje tyothota ceje, tabe setiliba-
la yikudiala late lashona

K13/27

76

622.

Ngisho tingane temanombatana
belu. Tifunje nekweja iyatha
yeturi. Ne kutethwesa tikufunje
Tifunje nekusiphula nekweja
(tibopho) mabanje.

Iye ithi ihula inombatana
ibe iwati kahle usebede we-
turi. Ibe seyikwathi kahle futshi
kuphamba unilo. Kutshiwe ino-
mbatana ngyehulwa yikuphe-
mba unilo ngeke igane

Ithi mangabe isacala kufun-
jiswa kuphamba unilo, kuthive
kukhe iguce ngemajolo. Ingawu-
coshameli unilo, ngoba ngeke
uvuthe mangabe iwucosha-
mele. Utoqima.

Lenjaba yohu besengizila-
njile, ziyona njaba iyizulu ye-
nilo. Mangabe isiva isiconje
ngekuganwa ngempela, iye ibe-
ke inombi nehle kuyona. Ngi-
thi nehle kuyona njena, ngi-
cinshile mangabe ngisho njalo.

ngisho ngoba amuhle munu no-
mubi. Ngoba munu mangabe
emuhle kunomunwe mubi ku-
nomunwe. Yikona lokw banu
bacuba kangaka. Nabamwe baje
nabamwe bafephi. Nabamwe ba-
mofu nabamwe baluhlata. Na-
bamwe bahuliphela nabamwe
bajaqile. Nabamwe bayimathatha
nabamwe bathobele. Nabamwe
bayimagagu nabamwe bayima-
bimbi

Ngako, ke usiva ifike itike-
thele inomli nezithanjayo. Iyi-
dolele kugana. Mangabe iyidola
ifike ibonise, ibonise, ite iyibone.
Iye kuyona. Iyeshela ngekutshi
ene, Nombi, ngiyakuthanja. Ngifu-
na mangabe uye kongiphembe-
la unilo.

Ibe isathe tshiki, tshiki,
abeke kahle nje ufokati athi
ngikufuna uye kongiphembela

unilo nombi. Ibe seziyati, ke, ino-
mbi kokutshi mangabe esho nja-
lo uyifuna endlini. Ayifuneli
esihlahleni. Uyifuna endlini.
kokuba abe wumina webanw.
aphembe unilo endlini. Kothiwe
Leyo nombi-ivuma ceje
ibe seziyoya. Ithikwe. Ibuyiswe
ngetomo Ilabolwe. Igqagqe. ne-
mpela ibe seziwucala, ke, usebedi
wekuphamba unilo.

Kugcina kwa Mboyisa.

Uthe mangabe esehleli eha-
ya Mboyisa, wahuhuma. Uthi,
"Hawu! Ekuyambeni koke kwami
ngangingenelisiwe. Unilo we-
miti wawungangenelisi. Lali-
shona ceje ngihumbule mka-
mi. Ngihumbule sigciki sa-
mi nengangihlala kusona
etiko.

Ngihumbule engosela mbila.
Engosela batata. Engifujje metela
madi ekupta. Ngihumbule
sosa nenyama. Ngihumbule
sixosa tinjaba tehaya sothile.

Kojwa lpha ekuya-
mbeni, siyambi asiwothi
unilo. Kuye kukule bona
banwanwa bakhaya etiko.
Siyambi sillale lahaya elon-
gweni.

Kothiwa njena ihlitiyo
yesiyambi nyabalisa. Numu
ahumbule injawo yake em-
tini wake. Kokutshi, ene,
ukuba ukehaya ngakube
naye unqibilikile. Ungqe-
bekile.

Utshi ene yena mboyisa,
ene, "Ngeke ubuye uphinge ungi-
bone ngiyamba. Ngeke njena
ngiphinge ngimshize nfati wami.
Kaje ngangiyambe ngikhedamisa
sengathi anginafati. Kwenele

kukhwe ceje ngikhushwe yikute-
ndlalala "

Nempela Mbojisa aphinja-
nga wayambe elapha. Kwase kuya
kute tona tiguli kuyena ehaya.
Wate wafa esetihlala ehaya, nje,
etjabulela ewumnumtane emtini
wabe.

Mangubo.

Mangubo wayenemasu
layisihlanu. Kojwa tingane
take tengelamani. Wafike
watibula ngesiva. Welama-
nisa ngayo isiva futhi.
Ithe laha yesusa lunyawo
yagula yephuka. Kwasalaye-
na ufwana welitibulo.

Wayesephinja watala
isiva. Wayeselamanisa nge
nombi. Taba tinathu tinga
ne take.

Lesiva lenqane yeva, yaba

sigadlaba yaba nelisu ngempela.
yethembisa. Nenina wate wa
yibeka ehlidizweni yabe waye-
themba ngempela.

Kwathi ihlidiyo yabe ya-
thanya kweya lofwana nombulu
wabeka lona ngehliidiyo yabe.
Kwase kutsi ene, dala inombata
na inemundwaka nemihlanu,
ufwana enamimwaka nayilisonta,
Mangubo wabeletha.

Loku ube wumuntu. nonga-
shuphi yena, wayengengeneki.
Ninatala waqabanga watshi
cha, uyabeletha. Kani inga-
ne ita nyova. Yalimala.

Mangubo wema sibinji
watshi "wo! noma ngingate
ngihawule nekutala, angihatha-
li. Thona isiva yami neluhlata
neleka ngelihlo nelingaka!"

Bayikhweta, ke, lengane ne-
telweya. Bahlala. Kwaphela
masonta lamathathu.

622

Loku phela tingane letihona
tinathu. Ngoba wufwa-
na wematibulo, yilofwana
nonemimwaka nezisihom-
bisa latibukas ngaye. So-
kuzinombatana lemvelama-
yo, le nelamwa yilengane
yefwana nezamlileyo.

Barathanjana, ke, najade-
wabo, yend lofwana nobukwa
wunina. Uthe esuka waye-
hlabeka. Wagula kabi. Wa-
hlabeka najadewabo. Kwazi-
wa enyangeri yafaka, yehlu-
leka. Kwaziwa kunetimwe
kwa phela tiukw taba yilishu-
mi begula. Washona ufwa-
na lo nobukekayo.

Inombatana najo ya-
be iyayamba ngoku. Lesi-
hatshu kwakusekanje kufika be-
funjisi ekhathi kwelive. Ya-
buya imi yebanu emangwa-
beni. Wafika ufati wemfunjisi

Wafumanisa kani nalenombata
na iyagqashuka ngoku. Seyiya-
banja kwesingedasi naketi -
ngalweni. Lokushisa esifubeni nje
yikuphela.

Wayithata ufati wemfunyisi,
wayamba nayo, wayoyelapha. Nina
wayamba naye. Wafike wahetha
iyosi. Wavuma sono nase-
dileyo ethu ene, asenanjaba
noma engasatali ngoba ethe-
mbe ufumana lowo noyambileyo.

Yaholwa leyo sikati Ingane
le kwema kufa. Yabe seyitama
kwephuka. Kojwa ayata yephu-
ka. Yagoba ugala. Sifuba saya
embili mahlombe alahleka e-
nuva. Kwaba hona umgozi laba
ehlodweni, wejiwa ngoba sifuba
siny embili.

Yaphila ingane. Kojwa
yahlala seyinjalo njena. Fayihle-
ka tingane. Kube buhlungu
kunina ebona ingane yabe ifika

ikhala iphuma kodlala kaje ithukwa
yinetimwe tingane. Athule, athule
, athi yini ngoba wuyena nkulu-
nkulu lona nowajala mina ne-
ngane yami ivumelwe wuyena
kokuba ibe njena.

Iuthi wuyena nkulunkulu
nojale letingane tona taba ti-
hle atate taba nasiqi. Pho! Loku
kohe ku usebeji wetandla
take, nithi wuyena lona no-
the letingane atihleke ingane
yami? Aji! Atange asho.

Ikhale ikhale lezosikati
iva buhlungu ehlidiyweni inga-
ne yayo ihlekwa yibanu laba-
philileyo. Ibe seziyathanjalata.
Etshi, ene, "yosi! Ingane yami
iyahluphaka yilekwephuka. Tinga-
ne tiyayayihleka. Ngigela kwe-
kuba uyelule. Unemandla e-
kuyelula. Ngivile befunjisi be-
tshi wawutiphilisa netishosha
netimumuthe kucali. Nanohla

mandla aho asehona. Ungangisi-
ta uyiphilise lengane yami.
angitalanga, ngatalela kasi. Nane-
ngikuphethayo kuhlekisa banu.
ngiqela ungivele yozi uyiphilise i-
ngane yami uyelule."

Uyabathabanu.

Uthe esuka lofati wayehlala
sisu. Kwabe kufika sihathi
sabe sekubuhleka.

Uyalala, ke sekuthi ebusuku
lobuhulu ekhathi kwemasuku-
namabili, aphaphame. Uya-
vuka uyeva kwekutshi kani
uyasikwa. Kojwa usinwe
yibuthongo. Abe sethatheka
njalo. Usethi yozi! Usephupha
njalo ngaso lesi sikhashana.

Uphupha songathi ku-
mnyama nibe. Uva munu
ekhulumana naye. Livi ele-
nyeni wabe. Kojwa kumnyama,
asiboni sidumbu se-

S 622

86

K13/27

munu. Lomunu akhulume
naye, athi, "Nawo njabatebanu
Wuyena lowo njabatebanu! Uyo-
hulumela thina banu! Nawo,
ke!" Abe sephaphama ufati.
Uphaphamiswa yilivi lahe.
Ushuluma kahulu yena ngo-
ku. Uthi, ene, "Uphi njabateba-
nu laha?" Yena uthi ubuta
kumyeni wahe.

Abe sethuka ephaphama.
Uphaphama nje, bahonga bohe
banu laha endlini. Amuhlo
noma munwe munu nobeki-
leyo. Abe sebona kwek tshi
kani uyaphupha.

Abe seva esesikwa ka-
hulu. Euphele nya ngoku bu-
thongo. Kuse bavuke. Nina-
huba^{tala} atshi abayohlakula eli-
gweni. Injoda ithi yona iya
eTingoweni. Iya kobasa iyomo
yayo kumunu nezamwelaphay.
Nempela iyambe bona ekuseni.

622.

87

K13/27

Mshakati lona yena atshi
 kunina~~A~~-tala uyagula. Utosala
 apha~~l~~atē inyongo. Abe sethi
 ene, nindala, ene, mshakati ate
 asale emba majumbi apheke
 babuye hodla.

Arume nye mshakati. Baya-
 mbe bohe. Asale yejwa. Kuthule
 nekusi kwa. Kuthi laha tōmo
 nye tingena ihladane esibayeni,
 ingane ithi "Ngikaha ngoku!"
 akubo noma mumwe muru laha
 ehaya. Wuyena mshakati yejwa.
 Kofwana wetomo. Uyasenga.

Ashaywe yihwalo mshaka-
 ti afikelwe yikwencena kwe-
 kutshi ene, utokwejeka ino neya-
 yikaje imwejika. Ingane itota
 nyova futshi afe.

Athume ufwana wetomo
 atshi aye kobita masikhuze ato-
 lanja imahla yaha nebekwe wu-
 muru. Afike. Abe semtshela

622 ...

K13/27

ethi kuhle amlinje. Useyasikwa
 amlinje kute kufike ninatala.
 Asabe Masikhute. Thule inimba
 Abe semshiya Masikhute agoju-
 ke.

Kutshi nambama bakuye
 boninatala bamfiqe esokelaweni.
 Bafike beyamba na Mangaphayi.
 Bafike kungatange kekuphembwe
 nakuphembwa yeloku kusile. Bela-
 mbe befile.

"Hawu! Mshakati uyephi?"
 sekusho ninatala. "Hhabe! Nawu!
 Uya beletha!" "Hawu!" Abe se-
 phuma ninatala eyohuda. Weji-
 wa yiluvale. Mangaphayi ye-
 na angene ambambe. Abele-
 the.

Asho ngalenjani isiva
 yabe le! Lehlophe! Incwaba!
 Yemajoda! Wate wayitala munu
 ingane! Yasho nganelingaka
 livi leli! yatshi ene, "Iwa, iwa,

K13/27

iwa - - - ! " Utshé yise engena ephuma eYingolweni, watithela etulu kwayo ingane sezigetive igonwe wunina. Watshi galakaca, ceje, wema. Wabakata. Ufisa sekugqele bafati elawini lahe. Usebona nina ugone ingane sengatshi yinjala ngetinyanga netinathu.

akhubwe nje. Usonjo wahe wejike. Angaqabangi ngemkabe kukutshi makube uhelethe. Utshi nina, ene, "We! Unanami watabelwa wufati ke nohla! Wota uyibukisise nazi ingane yaho!"

Kube yihona kutshi dwi engconjweni yake! Athi ~~Uho~~ "Uham! Ngatabelwa wufati!"

Esuke nganelihulu lijubane! Agijime atungete indlu. Kutshi ngemuva kwayo ake segibela endlini ekhwela eluphahleni nge

lijubane atē ehle laha eseconjene
nemango.

ngoba phela uthetho wakucala
munu wayejenalo mangabe etale-
lwe wufati. Wabe eseya ekhwa-
bo. Wafike walitshela likhehla
neliwoyise kwekutshi usetale-
lwe wufati. Waleja lisiko lekun-
talelwa wufati. Wambonga yise.
Washo kwekutshi weje bujoda.

Woyesuka yise ema enya-
ngo ka mdelane eyobonga ku-
mshakati. Ibonga kwekutshi
ene, usebejile wabeletha kahle.

Ligama lengane

Sokutshi kokuba mdlule
losebedi wohe, usengibilika
mshakati. Uselisho ligama
kwekutshi lengane ligama
layo wunjabatebanu.

Naye ulive ngemunu esuku

lijubane atē ehle laha esecongene
nemango.

ngoba phela uthetho wakucala
munu wayejenjalo mangabe etale-
lwe wufati. Wabe eseya ekhwa-
bo. Wafike walitshela likhehla
neliwoyise kwekutshi usetale-
lwe wufati. Waleja lisiko lekun-
talelwa wufati. Wambonga yise.
Washo kwekutshi weja bujoda.

Woyesuka yise ema enya-
ngo ka mdelane eyobonga ku-
mshakati. Ibonga kwekutshi
ene, usebejile wabeletha kahle.

Ligama lengane.

Sokutshi kokuba mdlule
losebedi wohe, usengibilika
mshakati. Useliso ligama
kwekutshi lengane ligama
layo wu njabatebanu.

Naye ulive ngemunu esuku

elele. Uthe eva weva munu e-
sho kahulu, livi yena wathi
elenyeni wake. Weva ehuluma
ethi, ene, "Nawo Nyabatebanu!
Wuyena, ke, lowo Nyabatebanu
noyohulumela tohina banu!"
Naye wamphenjula lomunu.
Yena uphenjula njena utshi
ene, uphenjula unyeni
wake.

Uthi, "Uye lowo Nyabateba-
nu lombikayo?" Usethuswa
yilivi lake ehuluma. Use-
phaphama. Ekuphapha-
meri kwake mshakati, u-
sethuka ebeka. Kani bohe
banu bayahonga. Nenyeni
lo wake uhonga songatshi
ene uhudula tikhumbwa.
Ute angqongqe.

Yena mshakati athi e-
phaphama njena kube ku
basile eqolo. Esesikwa loku

K13/27

92

622.

kona. Wuvani ke, esethi noma
esekeletha, useburye ubeletha u-
fuwana. Wayesebona ngem-
pela kwekuthi lesiva ifike
neligama layo. Kwabe soku-
ba wunjabatebanu njalo.

Kuthe laha esebutisisa
mshakati kuninatala kwe-
kutshi ene, uhona yini mu-
nu nowake wjeka ino ne-
nyena, wafika neligama
elichuba embili?

Waruma uninakulu.
Watshi kuyejeka loko. Munu
nothanyweyo yimadloti e-
khwabo, uta neligama lake.
Wayeselanya injaba yema-
dloti nahulisa banwanwa
ngelisiko lebanu.

Watshi ingane ifike ita-
lwe mhlambulbe inesikhuthu
nesihle ngempela. Itolala.
Uyibone iloku ihleka sinyamu.

Ubuye uyibone ihala sinyamu.
Kunesimwe sihatshi ite ipha-
phame nje ivuswa yikuhala.

Iyavuka iyangela. Ijame-
la nina. Iyabala ngemirwe
yayo, ibuye ivule tandla, i-
buye itipale. Ite ihleke.

Ite ihulumo yojwa. Ite ivan
ifunje kokutshi ta, ta, ta. Ite
ihlale. Ite ifunje kuvuka.
Ite ifunje kugaga. Nemwe
igaga ihleke nyovane.

Ite ifunje kugaga iyise
embili. Ite iyambe ngel-
jonga, ime ngetino, ite yeje
nyedana. Ite isuse lu-
nyawo icathule. Ite igijima

Ite iyeke libele iserino
nje yemadloti nayibumbayo
tohe tianku

Ngoba noma isahula
ite iceje kuhula eyiphethe
eyitobota. eyelula eyikhulupha-

lisa eyeja yohu mihuba lena.
 mangabe seyihule yaceja, ke,
 abuye ayithohise mshakati.
 abuye ayibumbele yona
 futshi ingana yake manga-
 be ewalalele kahle.

Wayesemtshela, ke, futshi
 kwekutshi ngekwebamu, kuye
 kutshuye yitalukati nema-
 xhega lamajala akulowo
 mhoya nasuke ekekhatshi
 kwalawo madloti nasuke
 ethumelwe katobungata a
 hulise unwanwa.

Watshi awuboni yini
 nemwe ingane italwa ihlo-
 ko yephothene yaba yim-
 phicolo. Kunele kulawenje;
 abuye madloti ayihe ayihe
 ngetingebeti tetigubu tayo.
 Kuyasa ihloko yengane se
 yibulungene kahle.

Leyo ngane, ke, seyithenge

ngelunwele lwayo kumadloti.
 Kubuye kulalwe. ayincide
 esukw ethi, "Eya lenywana
 lengahuliyo lena, krtote ku-
 phele lisonta lohe iyiloku
 ingangesiki. Khula loku!"
 Ihale ingane ilele, ite ibe ne-
 silokotane.

Wona, ke, abe efakelela
 inyama. Liyaphela lisonta
 banu sebethi Hhawu! yate
 yatimuka ingane Yemajoda
 muni angathi, ene, se-
 yinetinyanga netinathu.

Abuye asiphule no-
 lumwe lumwele athenge
 loko kuzincweba kwawo
 eyihulisa. Abuye ayibonge.
 Futhi. Ayikitate. Ihleke yome.
 Ayibonga ethi, "Awuboni, ke,
 banu sebekubona, ke? Khu-
 la kahle. Ube sembumba
 afake iswebu yanesisimwe.

sahukati noma yinelimwe li
 -shegu leselayamba. Letalukati
 ke, tihlangane nalamadloti
 najalayo kwekutshi, cha
 abumbwe afwane nami,
 noma afwane nasibani
 banyana, esho lomumwe
 muni welutalo lwekhwabo.

Abe sefakwa, ke, leyo s-
 webu. Athathe lusweli ma-
 thlo madloti ethenga loko kwa-
 ha. Abuye amncwebe futhi.
 Amswaphuhuta athi eya
 lenywana nethambe kabi
 songathi yimbwalakasea ye
 livila nelingenamathambo,
 Awutabalati yini ngematha-
 mbo aho bakusirise ucine
 ? Ngabanga uthi ohlala
 ngani? Nyoko kufwanele a-
 thole nemwe ingane ngoku!
 Ngabanga uthi kutobe kuse
 njena wena ugoniwe um-

K13/27

97

622.

jala kangaka?" Ihale ingane iphupha! Kani ayiphethe madloti ekubumba. Ayayipotota.

Ithi icala ihlala ngetinyanga netinathu, ibe seyicothuke tinywele setisuke laha ngaketindlebeni tasegeka esiphunji kwate kwahlanga na kumemwe indlebe. Kutshibe ingane idliwa yibuthethe. Kani tinywele leti ithenge ngato kuhula kumadloti najala bam eba-hulisa.

Kuye kutshi nje manga-be ingane seyiceje umwaka igunjwe ceje tinywele tishiswe tihlanganiswe nempepho ngamdlange icala kugunjwa. Kusuke kwejelwa kwekuba lempepho ibe yiliphunga nelihle njalo kuyona. madloti anga

yifulatheli. Abuye abuye njalo
nendali yawo atothengisa
kulonwanwa. Abule evile.

Ngoku, ke, mangabe ese-
yamba Usetomila, matinyo
kutshiwe yibathakathi. Na-
wo amibiswa yiwona nja-
lo madloti. Ngoku ke ase-
toloku eletha indali nje. Ake
sethenga unwanwa. Usethenga
nge matinyo, nangetinywele, na-
ngetinywala.

Usetoloku atshi ene elele
afike madloti de the maphupho.
Maphupho nakhulisayo. Ngo-
ba phela kutshiwa indali ya-
wo yiwubi. Kuba hona
sikhlandla nje nosendlalayo.
Uthu mangabe uke wema ku-
sona sinjite nawe, sikubeka
noma yikuyiphi injawo.

Yiko loko nokuyi kweje
ingane iphupha itifukula

K13/27

ceje injite. Incamule tigoji. Iye
ihlale lahaya ngesheya. Isuke
ithenge less sihlanda ngelitimyo
layo emadlotini napotota tingane
etihulisa.

Kubuye endalini yemadloti kube
hona sihwama sawo nesigqwele
imali. Naso sithengwa ngelitimyo.
Ingane ithi iyaphupha ibone
seyithola imali nye. Iyilehwe
endleleni. Kuzibofagolweni,
nabosheleni, netinjibikishi, nabo-
peni, nabozukya, netikoshi-
mani, nabopondo nemashumi
nabovana.

Lemali munu aphuphe eyi-
thola ilanjelana. acoshe a-
coshe acoshe ingapheli. Abe
seloku ebona sengathi akun-
semali kahle. Abukisise ate
afifizele. ayibambe ayibale
ayibuke. ate aphaphame nye
kunesimwe sihatshi kuzilokwe

efumbethe. Aphaphame ceje afune,
afune, ethi utothola lemali yake,
kani ajiho, ubephupha.

Laho, ke, usake ethenge si-
khwama semadloti nesigqwele
imali. Esithenge ngelitimyo
laho.

Abungo aphuphe ethi aku-
chamuke kudla kohe naku-
thanjayo. Kuchamuke. Noma
yini nje, ino namnandi.
Igqwele sithoke. Adle adle
tohe tino leti netimnanyi lake
weva kutshiwa tihona. Ko-
jwa uyavuka usenomona.
atiseho letino tohe. Kani ube-
phupha.

Lahoko kutshiwa asake em-
thengisele ngesithoke nesiti-
dekyo. Wenele usibeke, nje,
kasi kwagqwele tohe tihloko te-
kudla leti udle. Kojwa upha-
phame ungasakuboni kohe loko

622.

101

K13/27

sowunomona njena. naloko kuthengwa ngelinyo.

Uburye uphuphe likhuba wenele ulibambe njena, lisuke lilime yohé isimu liziceje ngesihashana njena.

Laho, ke, asuke emthengi sele ngageja tilime. Tiningi tino tawo natyaziso. Ngoba kuba hana nabomlota tiphake. Kube hana nelisongo nolifaka ceje ungake usabonakala.

Uthi noma ufika majoda ehlabeni inyama, angakuboni. Usike noyithanyayo wose ude. Noma ufika ephuta lijiki, ufike uphute, nje nawo, angakuboni. Noma ufika ebema ligudu, ufike nje nave utshume nawo, angakuboni.

Uphuphe tohe tinoyino leti. Kojwa wouke kungaseho lutho.

Myahula, ke, mangabe kunjalo.

Liphume litinyo. Myambe
ufike enjaveni udumuse. u-
hiphe tit ihloko yaho nge-
khathi kweminede. Uthi, "Hloyile,
hloyile, ngiphe laho nelisha, mina
ngikuphe lami nelijala. Usho
ulijikijela. Uphinjela emuva
ungabeki nge muva

Nampela Hloyile asale a-
licoshe. Alibuyisele emadlotini.
ahleke ahleke, eligona litinyo
laho. Wena, ke, usale sewu-
yisiphukuphuku, nje. Kojwa
abuye akumilisek nelimwe
nelisha.

Yikona, ke, lokw nibona
tingane netihumukayo tinge-
vi kangaka nje. Tihlekwa
yimadloti. Etithengisela nge-
ndali yawo. Tona tiphuphe
tite tikhukhumaletitshi ene

tithenga lehubu kani akubo
lutho, tiyaphupha. Ingane ya
ho ungarishaya, uyishaye ute
uyibulale. Kani, uyatihleka nje.
Iyakhiwa ingane. Yote ihlaka-
niphe iloku yaphupha.

Mthi, ke, ninakulu/wanjaba
ku mshakati, wena mshakati
lucobo kwaho, uyisilomo sawo
madloti. Akutshanja umngane.
Wate wabhula ekutshanja.
Nohla, ke, asekufiga ubelethi
asekucambela ligama lengane
yaho athi, ene, "Nawo kwajaba-
tebanu! Wuyena ke lowo
Njaba tebanu noyokuhlumela
thina banu!"

Wamangala, ke, mshakati
eva leno nabengayati. Nami
futshi bengingakwati lokw ngi
kucala njengoba kuhulumwa
nje, bengitekela lenjaba nenge,
nayayize yejeke etinganeni, na-

K13/27

104

622

batohi isejeka nanohlanje.

Kulahla mumi ephila. (no 1)

Ingane mangabe inemyoni iye
iye kolahlwa laho kwake kwasha-
ya hona litulu. Mumi notoya
koyilahla, ayambe nayo ebusuku.
Babe babili nemyanga leyo ye-
ngane. Baphatha ingane, nelu-
hlanga, nelihambi netobojwa
ngalo igetelwa hona ceje ibu-
ye.

Itofike inyanga imbe sisele
hona. ayiboje iphubutela ku-
sona. Uyimise hona ayigete
ngethi ikhalele hona. aceje
ceje nina lowo ayithathe
ayambe angaphinji abeke
ngemuvana nayo. atē ayong-
na ehaya. Inyanga yona
isale igciba. Ihungise kahle,
Iburye, ke, nayo.

622.

45

K13/27

Kulahlwa munu ephila (no. 2)

Munu noba emjala nje, ube
thi mangabe elokw ekhatshata
ngekugula, alahlwe.

Kufunwe inyanga. Kufu-
nwe silwane. Noba, nje, ku-
yimbuti noba, nje kuziyuku.
Lesilwane sincumwe. Ku-
khiphwe ligati laso. Inyanga
ilisebede ilisebede ngekweda
kwayo, iyambe naye iye e-
nabeni, nje.

Laho ke, soku mbiwe
mgodi. Kuhlule belu. Isito-
fika kulomgodi ikhulume, ke,
kuwona mavi ekuba isiya-
mlahla lomun kuwona.

Usekhathatle ngekugula.
Tohe tifo letimfunayo atibe
tota kuzena ukulomgoji
Tomfiqa hona tititike ngaye
hona laha.

Usekhumulile ke komuni.
 Isimngemisa ke emgodini. Ese-
 ma ebeka ngempumalanga.
 Umi njalo ubhubule cwe. Ibe
 seyichamuka ngemuva kwa-
 he inyanga. Iphethe ligati
 leli lesilwane lesi nelibiliweyo
 ligqwel imbita. Isimthela
 ngalo ehloko.

Bekake, munu naye a-
 tshelwanga kwekutshi utokwe-
 diwa njani. Futhi kubhile
 . Leligati liyabanya. Kwejelwa
 kona kwekuba ethuka. Useto-
 mthela ehloko emngcangcatha
 embucunga esho ethi yemu-
 kela kufa nawo, ke, ngiya
 -mlahla. Ungabuye ungihlu-
 phe uyambe umbuta ku-
 mina nawo ke emgojini
 Munu lona yena utokwe
 thuka ceje akhefutele. Lona

mwe ahale ngempela. Ngoba
phela wethukile. Kuthi luvalo
lwahle lolo kamwe netisila
taha tisale neligati lolo lesi
lwane emgojini.

Yena, ke, inyanga im-
nikete ingubo yaha aggu-
me ebete hona empumala-
nga. Aba siphuma emgojini
ayambe angabeki emuva
atē ayongena endlini.

Sekutshi, ke, inya-
nga lena yona isale igciba
mgoji lowo. Iwugcibisise,
ibe seyibuya nayo. Kube
sekutshi, ke, kufa loko,
mangabe ehona lokuchu-
kelayo, kusale sekuba tisila
taha lahaya laho alahlwa
hona, kuye hona kutshi
ngabe tisila leti wuyena
alulame nomumwe, nga
ko loko, nje, kokuba e-

K13/27

622.

lahliwe.

Yena, ke, ntombeyincane we
wehlula kohe loko kulahlwa,
wehlula kwekucala wehlu-
la kwesibili. Wayeseba
wumunw, nje, nophilibyo
ngekwake. Kojwa, kwasala
sichwala less, nje. Waka
wumunw nogobe ngeqala
. Sifuba saya emibili. Kojwa
atange ephuke kuphume
sifumbu.

Kwayamba kwayamba
nina ezula naye etinya-
ngeni, ingabihho inyanga
nekwatyo kumsita. Ku-
netimwe tinjano kufike
kutshibe seyafa inyanga
neyayibanta banu na-
banje. Wazula wakhatha
la nina.

Wate wabuya eshlule-
kile, wahlala kasi.

Wathanjata, lokw phela wayese-
holiwe. Watshi, "Yosi ngisite
ungehlele nanji ingane
yami. Lengane u wena
longinike yona. Nyati kwe
kutshi, ene, wangipha tinga-
ne netizisithu pha.

Letingane tabaj yibafwa-
na labajisihlamu, nalenom-
mbatana yojwa rje. Ngo-
kw, ke, wa bathatha bafwana
labathathu. Ngasala neba-
fwana laba bili nalenom-
batana.

Lenombatana yiku phela
kwayo ekutaleni kwami
ngoku nazi inje. Kutshiwa
wena awehlulwa lutoho.
Ufwana nemadloti, wona
ayengisebedela ngiseke-
mnyameni. Ngoku, ke,
sengive tinja ba taho, ngi-
va kutshiwa nake nju.

-lo wabavusa na bo laza se-
befile. Ngako, ke, lonanami
ngiyaqela ku we kwekuba
umwebule. Nami ngite ngibe
wumunu, ngiqela eligamerila-
Jesu, Amen.

Phinje eluleke nwanwa.
Kuphele mimwaka ibe mi-
thathu, ajithanjalatile le-
njaba yabe.

Kutshengasati, wayamba
waya kothekela le ngesheya
kwe nthavuna. Wahlangana
nenombatana nabahula
nayo. Kani yona yatha-
thwa yilimpondo lajiteka
ayate yathola nwanwa laho.

Bayacala kubonana
yiloku bagqinana beyitanga-
ne. Lenombatana imtshele
kwekutshi ibuta kuyena kwe-
kutshu unetینگane netینگak
atshi yena tinathu. Ibute

13/27

'''

622.

kwekutshi yikanu bani. Atshi
yena, ene, yibafwana lababili
nenombatana. Ibe seziqela
inombatana!

Abe seziqela. Ayitshel-
le kwekutshi ene lenombatana
iyagula Ayilanjilanjise. Isuka
yona iziqele icinise. Abute
yena kwekutshi yona yathola
tingane taba tingaki. Ushi
yona, ene, ayitange ke ye-
dhubu nazinyanga lena
yiloku yenza izisikhwebu,
nje, ayibutwa ngabutho. Ibe
seziqela inombatana lena
icinise.

Abe netihloni mshakati.
Mngani wawe emncosholo-
tela. Abe sethi ene, "sha, ngi-
toke ngifike ngihulumane na-
mametala ehaya. Mangabe
evuma ngokunika. Wena,
ke, wokuye ufike ekhwami!

Kulahlwa kwemum ephela (No. 3)

Mshakati lona mangabe efika
 kuninatala, afike ayibulume le-
 njaba yake nejisilima, kweku-
 tshi welamele nanga yabo
 nabehlukana hejitingane.
 Wamqela ingane yenomlatana.
 Watshi laba elanyila ngeku-
 toshi ayi, yimwe, nayo leyo
 iyagula, wayesetshi naye u-
 to telaphela. Yena atange ake
 abitwe ngamum njiloku abahona.

Watshi ninatala, loko ku-
 yejiwa. Mumu losekhatha-
 te njenga Nombiletingane
 nje, kucala wayelahlwa.
 Umnu amane amnike nomu-
 mwe nje mumu. Nyengoba
 phela kushintsha tikhunda yiko-
 na kwatwayo. Ngoba ingane
 noma yimumu lomjala egula

makhambi engevakali, nye anye-nyiswe ebusu ku, ashintshe sikhundu. Makhambi aye kowadlala kunemwe injawo.

Loko, ke, kuyilite. Lo no-nyenga Nombi letinqane, wayelahlwa. Anikwe nye, munu lolukhuni. Longesihloko, longeyini naye. Munu amnike yena atshi yamba nye kotelaphela. Mangabe esinjile, useyoba unwanwa walowo munu.

Mangabe egana, ke, sekuyotshi kubulumwe etomweni. Nalona lolahlelwe kuyena athole. Nebatali nabo bathole. Kutshiwe, ke, munu ulahliwe.

Watshi, ke, ninatala kuhle mshakati amnike yena lowo mnganake. Wavuma kahle nengane le. ¶

Nempela, ke, wafika naye. Wayeseyamba naye unwanwa

K13/27

114

622.

Kwatshi nya, kwatshi nya,
kwervakala kwekutshi wejwaye-
le Nombiletinqane. Kwatshi
nya, kwatshi nya, kwervakala
kwekutshi uhuhuphele nombi-
letinqane. Futshi usetama
nekwehuleka.

Kwatshi nya, kwatshi
nya, kwervakala kwekutshi
nombiletinqane asenalutho,
usephilile. Wathula nje nina
ate amlanja. Wasebedela
kuwona lowo muti bohe ku-
nombi baha. Watē wathola
injoda, wagana. Uthe laha
eselobolwa ke, kwatshiwa ba-
yeni kühle baye kujise, i!

Nempela, ke, bamlobola
banu bentini. Lomo tajakul-
wa ekhathi. Bathola bobobili
batali. Kwatshi noma esemula
wemuliswa kabili. Nemahla
yaha bayihungisa bobobili bonina

K13/27

115*

P 115 622

Bamhipha, ke, wayosina emtini
wabe, watihlelela kasi, wati-
talela tingane take. Yaphela
injaba.

emds

8622